

DERDE INTERNATIONALE CONGRES VOOR WETENSCHAPPELIJKE
STUDIE VAN HET BEVOLKINGSVRAAGSTUK,*gehouden van 29 Juli—2 Augustus te Parijs.*

Dit congres, dat in het „Maison de chimie”, het zeer practisch ingerichte gebouw, dat ter eere van BERTHELOT is gesticht voor het houden van wetenschappelijke congressen en het doen van chemische onderzoekingen, is gehouden, was onder leiding van prof. A. LANDRY goed georganiseerd. Jammer, dat het indeelen in 5 secties het onmogelijk maakte alle belangrijke voordrachten te hooren.

Dat de quantitative zijde van het bevolkingsvraagstuk op dit congres belangrijker was dan de qualitatieve, bleek reeds uit het feit, dat in de eerste 4 secties over de demographie werd gesproken, terwijl alleen in de laatste sectie de qualiteit aan de orde kwam. Het kon ook moeilijk anders, want in de meeste landen worden alarmkreten gehoord over de geboortevermindering, die, volgens de berekeningen van de demographische profeten binnen x jaren zal leiden tot een bevolkingsaantal, dat ver beneden het tegenwoordige aantal inwoners staat. En dat in een tijd van bewapening, van werkelijk vechten om den voorrang!

Het is niet mogelijk alle eenigszins belangrijke referaten hier mee te deelen. Enkele grepen uit de vele volgen hieronder.

MEYNIER gaf een overzicht van de verliezen van de Fransche legers in den Napoleontischen tijd. Hij kwam tot de slotsom, dat van de 2.800.000 soldaten, die in de jaren 1792—1815 zijn opgeroepen, er niet minder dan 2.700.000 in die 23 jaren zijn gesneuveld. Dat is dus ruim $\frac{1}{2}$ millioen meer dan in den wereldoorlog 1914—1918 in alle landen te zamen. Uit dit groote aantal gesneuvelden blijkt wel, hoe ontzettend ernstig de gevolgen van den Napoleontischen tijd voor Frankrijk in demographisch opzicht is geweest, en wij gelooven, dat de gevolgen daarvan nog bij nauwkeurige studie van de demographie van Frankrijk aangetoond kunnen worden.

Van alle mogelijke landen en groote steden werd het beloop der geboortecijfers meegedeeld, en na aftrek van de sterftecijfers het geboorteoverschot (of sterfteoverschot) berekend. Zoo namen wij kennis van de demographie van Australië, Ierland, Madagascar, Voor-Indië, Japan, China, Martinique, Oostenrijk, Noord-Afrika, Fransche koloniën, Weenen, Nederland, België, Duitschland, Engeland, verschillende staten van Noord- en Zuid-Amerika.

BURTON en DOWNING uit Melbourne komen na hun onderzoekingen in Australië tot de conclusie, dat een beroep op het patriotisme niet voldoende is om de geboortevermindering te doen ophouden. Slechts een grootere oeconomische zekerheid voor de ouders voor de toekomst en het wegnemen van de vrees voor een toekomstigen oorlog kan misschien daartoe in staat zijn.

Een treurig demographisch beeld gaf WINKLER van de eens zoo bloeiende stad Weenen. In 1935 bedroeg het zuivere reproductiecijfer (net reproduction rate van KUCZYNSKI) 0,258. Dat wil zeggen, dat 1000 meisjes, die geboren worden, den vruchtbaarheidsleeftijd bereiken en de vruchtbaarheidsperiode doorloopen, volgens het geboortecijfer van 1935 slechts 258 meisjes zullen voortbrengen in die periode; in ronde cijfers dus $\frac{1}{4}$ deel van het aantal moeders van heden.

Een ander geluid liet BURGDÖRFER, de chef van de afdeeling demographie bij het statistische bureau in Duitschland, hooren. Bekend is, dat Duitschland na den oorlog een zeer lage geboorte had, en, zuiver berekend, een sterfteoverschot. Het nieuwe Deutsche bewind heeft getracht door alle mogelijke maatregelen de geboorte te doen toenemen. De werkloosheid werd met dwang verminderd; patroons moesten een grooter aantal arbeiders in dienst nemen. Het leger deed groote bestellingen, hetgeen veel arbeiders weer werk gaf. Andere werkloozen werden aan wegen- en kazernebouw gezet. Dit alles deed den trouwlust toenemen. Bovendien kon ieder, die huwde en erfelijk gezond was, 1000 mark van den Staat leenen om zich in te richten. Bij geboorte van een kind werd telkens 250 mark geschonken, zoodat na de geboorte van 4 kinderen de schuld gedelgd was. Kinderrijke ouders genoten bij vacante betrekkingen, het huren van woningen, belastingen en zoo voorts allerlei voorrechten. Dank zij deze kunstmatige aanwakking is

het aantal geboorten gestegen van 971000 in 1933, tot 1198000 in 1934, 1264000 in 1935 en 1279000 in 1936. In de laatste 3 jaar zijn dus in Duitschland 902000 kinderen meer geboren, dan bij voortduren van het geboortecijfer 1932/1933 het geval zou zijn geweest. Volgens BURGDÖRFER is ten hoogste $\frac{1}{3}$ deel van deze toeneming aan de leeningen van 1000 mark te danken. De overige 600000 geboorten zijn het gevolg van de andere oorzaken. Maar ook meent BURGDÖRFER, dat er een andere geestesgesteldheid bij het volk gekomen is ten opzichte van het voortplantingsvraagstuk. Voor de meeste aanwezigen, die objectief tegenover de Duitse resultaten staan, was dit niet hieruit aan te toonen. In de discussie bleek, dat de Duitse cijfers niet door een ieder als bewijzend werden beschouwd. Door kunstmatige middelen was het geboortecijfer verhoogd, maar of dit cijfer zoo zou blijven of nog meer zou stijgen, als alle kunstmiddelen zouden ophouden, met andere woorden of er een „Umwälzung der Gedanke" zou hebben plaats gehad, werd door menigeen betwijfeld. In Italië immers waren ook zeer rigoureuze middelen al vele jaren aangewend om de geboorte te bevorderen, en toch was het resultaat zeer matig, zoodat er thans een geheel andere bevolkingspolitiek zal worden gevolgd.

Ten slotte willen wij nog iets meedeelen van de 5e sectie, waarin het kwalitatieve bevolkingsvraagstuk werd behandeld. In deze sectie is het verschillende malen warm toegegaan. Vooral toen de rasquaesties en de eugenetische maatregelen van Duitschland ter sprake kwamen. Door verschillende sprekers werd op wetenschappelijke gronden het onjuiste van de Duitse rassen theorieën betoogd.

Wel zeer treffend was hetgeen BRUTZKUS uit Parijs over de groepeerings der bloedgroepen bij de Joden meedeelde. Hij kwam op grond van zijn en anderer onderzoekingen tot de conclusie, dat de Joden in Berlijn volgens de bloedgroepenverdeling meer Europeaan zijn dan de Duitschers, en de Joden in de Krim meer Aziatisch dan de Tartaren.

En toen de quaestie van de superioriteit van rassen werd aangeroerd, zei prof. FAIRCHILD uit Boston, dat er wetenschappelijk geen superioriteit of inferioriteit van rassen bestaat, ten hoogste verschillende rassen. Prof. RÜDIN uit München, die omtrent de door hem en andere Duitschers verkondigde rassen theorieën, het meest van alle zijden werd aangevallen, gaf toe, dat wetenschappelijk superieure en inferieure rassen niet bestaan, maar dat men Duitschland toch niet kon kwalijk nemen, dat het het eigen ras weer zuiver wou maken.

Den volgenden dag heeft RÜDIN het ook zwaar te verantwoorden gehad, toen hij de Duitse eugenetische maatregelen wilde verdedigen. Onze landgenoot FRETZ, die den voorzittersstoel innam, had waarlijk geen gemakkelijke taak. De dwang in Duitschland in dezen werd algemeen afgekeurd, zelfs door de Italianen. En ook hier werd gezegd, evenals RÜDIN op het enkele dagen te voren gehouden congres voor geestelijke volksgezondheid uit den mond van den Engelschman BROCK had gehoord: „Het komt er maar op aan, of in een land het belang van den Staat ver uitgaat boven dat van het individu, of dat van het standpunt wordt uitgegaan, dat zooveel mogelijk met de belangen van het individu moet worden rekening gehouden."

De Duitse delegatie (ongeveer 12 personen sterk) stond in haar opvattingen omtrent de te voeren bevolkingspolitiek geheel alleen. Zij schenen niet te begrijpen, dat hun methodes gebaseerd zijn op een levensbeschouwing, welke bij het overgrote deel der volken geen genade vindt. Opmerkelijk was de houding der Italianen. Met velen van hen hebben wij over de te voeren bevolkingspolitiek gesproken. Ofschoon ook zij al het mogelijke doen om de geboorte te doen stijgen, wenschen zij toch vele der Duitse maatregelen niet over te nemen, in het bijzonder niet die, welke betrekking hebben op de qualiteit.

Zoo is dit congres, waar de verschillende stroomingen op het gebied van de bevolkingspolitiek tegenover elkaar werden gesteld, weer een van de vele voorbeelden geweest, dat het geboortevraagstuk er een is, dat zich niet dan zeer moeilijk van boven af laat regelen.